

Річний звіт 2019

Слово редактора

Існує така легенда. Один давньогрецький філософ, гуляючи берегом моря зі своїми учнями, намалював на піску два кола і сказав: «Нехай пісок на цьому березі – це все невідоме у світі. Мале коло – це обсяг ваших знань. Велике коло – це обсяг моїх знань. Ви бачите, що до мого кола дотичні набагато більше піщинки, ніж до вашого».

Сьогодні людство знає та зсохвилени дізнається набагато більше, ніж кілька десяти років тому. Отже, як обсяг знань, які потрібно охопити хоча б поверхово, так і обсяг невідомого, з яким ми стикаємося, зростає у геометричній прогресії.

Можливо, відомий «ефект золотої риби» (тобто швидке забування нового) є захисною реакцією на значний обсяг інформації та ще більший обсяг невідомого. А можливо – це захист від лавини емоційних повідомлень, далеко не всі з яких є правдивими чи стосуються нашого життя.

Тому виникає парадокс – хоча ми з вами житимемо довше, ніж усі покоління, які жили раніше, ми довше навчаємось та пізніше вийдемо на пенсію, наша пам'ять стає коротшою. Коротшими стають і горизонти планування – через вищий обсяг невідомого та більшу невизначеність.

Справді, знання та навички застарівають, і невідомо, які з них знадобляться нам завтра. Проте нові знання чи технології переважно ґрунтуються на вже існуючих. Нові дослідження набагато частіше доповнюють попередні, ніж спростовують їх. Здобуті колись знання та досвід несподівано можуть знадобитися саме тоді, коли здається, що вони втратили актуальність. Тож як зберегти пам'ять та продовжити горизонт планування у здавалося б, хаотичному світі, де «все можливо»? На мою думку, відповідь – інститути, формальні та неформальні. Три з них здаються мені найважливішими.

Перший – це інститут репутації. Саме на ньому ґрунтується суспільна довіра. Репутацію не можна створити за один день. Її ми створюємо щодня, коли керуємося цінностями та робимо кроки для досягнення вищої мети. Ми підтримуємо інститут репутації, коли кажемо правду, вчиняємо по правді та не маємо справи з людьми, які вчинили негідно. Водночас кожен має право на помилку та прощення.

Другий інститут – професійність. Вона починається з якісної освіти й означає багаторічні зусилля присвячені глибокому вивченню певної сфери. Професійна людина сприймає нові знання, але звіряє їх із науково підтвердженими істинами. Професіонал не дає простих відповідей, проте може просто пояснити свої міркування.

Третій – це інститут діалогу. На відміну від дебатів, діалог – це не емоції, не краса аргументів і не перекликивість. Це перш за все вміння слухати, повага до співрозмовника та бажання зрозуміти його думку. Проте, щоб діалог відбувся, ці риси мають виявляти обидві його сторони. Навряд чи варто вести діалог з людьми, які мають негативну репутацію чи не вважають професійність гідною поваги.

У нашому суспільстві діалог розвинений слабо. VoxUkraine намагається його підтримувати, залучаючи професіоналів із бездоганною репутацією. І ми дуже вдячні всім, хто допомагає нам у цьому та підтримує нас.

Що ми робили протягом 2019 року

Писали та обговорювали важливі речі:

- Економічне зростання, експорт та підтримку вітчизняного виробника, а також незвичний для нашої країни феномен - зміцнення гривні.
- Суспільство. Ми дізналися, чому українці не люблять капіталізм, чому реформам не видно кінця-краю, як недовіра гальмує прогрес і чому складно змінити судову систему, хто в Україні щасливіший і чому ми не платимо податки. А також розмірковували про те, скільки тих, хто залишився в Україні, та як нас правильно порохувати (1 ніт, 0.88 - це не перепис).
- Ринок землі, зокрема його вплив на економіку та заробітки аграріїв.
- Війну на Донбасі та міжнародну дискусію навколо неї.
- Децентралізацію - суть реформи, її популярність, оптимальний розмір громад - та пов'язану з нею конституційну реформу.
- Виборчий кодекс та політичну систему, політичну короткозорість урядів і, звісно, вибори (зокрема програми політичних партій, недовіру до парламенту, історичний портрет Верховної Ради, очікування від наступного президента).

Ми підтримували медичну реформу як відкритим листом, так і спростуванням міфів, поясненням моделей фінансування медицини у різних країнах, реформи екстреної допомоги та наступних кроків медреформи. Ми також побачили аномалії в результатах тестів студентів-медиків та ґрунтовно розібралися з темою медичної освіти.

Ми слідували за перипетіями навколо Державного бюджету - розглянули бюджетні «хотелки» депутатів, ризики бюджету та його виконання, витрачання коштів на місцевий розвиток та дотримання бюджетної процедури.

А також побачили, як фотографії можуть змінити закон.

Досліджували:

- політичні вподобання українців та схожість виборців між собою.
- медіа-простір та соцмережі, зокрема навколополітичний медіа-простір, улюблені теми місцевих ЗМІ, ботів у ФБ політиків та на ФБ-сторінках ЗМІ.
- (не надто) приховану торгівлю землею, відкриття нових бізнесів та реформу державної служби.
- ефективність народних депутатів у підтримці реформ (1, 2, 3) та їхні переходи між фракціями.

2019 року ми заглибилися в аналіз даних та почали досліджувати медіапростір України за допомогою програмної обробки природної мови. У цьому нам допомагали інші компанії. Наприклад, у дослідженні регіональних ЗМІ за участю Semantic Forge ми використовували індуктивний метод, заснований на словниках (PLSA). Під час дослідження ринку землі за оголошеннями OLX ми дізналися не лише де і скільки в Україні продається паїв, а і як працювати з текстом природною мовою з купою помилок та одруківок. Завдяки даним OpenDatabot ми змогли дізнатися, скільки нових бізнесів відкривається в Україні щодня та які сфери діяльності найпопулярніші.

Назар Мошняга, Марина Отт, Оксана Тимошенко

Спільно з компанією Artelligence, яка розробила алгоритм визначення ботів, ми дослідили поведінку фейкових акаунтів у фейсбуці напередодні парламентських та президентських виборів, а також на ФБ-сторінках медіа.

Наприкінці року ми розпочали спільний проект з американською компанією CrowdFangle. Завдяки цій співпраці ми маємо доступ до інформації на всіх публічних сторінках Facebook. Результати дослідження незабаром будуть опубліковані.

Продовжували слідкувати за реформами

Уже п'ять років VoxUkraine та близько 40 експертів-волонтерів не просто слідкують за реформами, а оцінюють кожен реформаторський закон чи постанову. З початку 2015 року ми оцінили 922 законодавчі акти у 125 випусках Індексу реформ.

Тетяна Тимчук, Ксенія Азаканкіна

2019 року ми запустили нову рубрику - «У фокусі ІМоРе», в рамках якої більш докладно розповіли про присидання до електромереж, валютну лібералізацію, проблеми державних шахт, промисловий безвіз та реформу державної служби. А також оцінили імплементацію антикорупційних реформ.

Отже, якщо ви хочете дізнатися, що змінює той чи інший закон чи постанова, але не маєте часу вивчити документ - вам сюди. Огляд реформ за минулі п'ять років можна знайти у спільному з Київською школою економіки проекті «Біла книга реформ».

В рамках спільного проекту з Cambridge Society for Social and Economic Development ми провели дослідження «Оцінка впливу директоратів на якість урядових рішень в Україні» та дізналися, які практики привнесли у роботу міністерств новостворені директорати.

На базі Індексу реформ працює інструмент ККД депутата, який оновлюється після кожної сесії Верховної Ради. У 2019 ми оновили дизайн інструменту та вдосконалили алгоритм збору даних про голосування.

Ми провели декілька офлайн-дискусій про реформи - обговорили директори та оцінювання держслужбовців, а також методи проведення перепису.

На Індекс реформ від VoxUkraine посилаються міністри та державні установи, а огляд реформ за IV квартал 2019 року навіть потрапив у німецькі медіа.

Перевіряли факти та спростовували фейки

З початку 2016 року VoxCheck перевіряє висловлювання політиків та пояснює, в чому саме вони збрехали чи зманіпулювали. З 2018 року ми є учасниками International Fact-Checking Network та підписантами статуту міжнародної спільноти фактчекерів. 2019 року ми вчергове пройшли аудит IFCN.

Анастасія Іванцова, Максим Скубенко, Валерія Степанюк, Світлана Сліпченко, Юлія Жига, Віталій Косій, Віталій Проценко

За 2019 рік ми перевірили понад 700 цитат політиків та експертів. Усі «знахідки» зібрані в базі даних Антологія брехні (наразі там понад 3000 висловлювань), щоб будь-хто міг легко знайти та перевірити виступ публічного діяча (і маємо зауважити, що вони не надто часто оновлюють «репертуар»). А сторінка з інструментами для перевірки фактів допоможе фактчекеру-початківцю.

Ми визначили та описали топ-5 міфів про Україну та ЄС та подивилися, чи існують схожі міфи у Грузії та Молдові (спойлер - так).

Але фактчек - це далеко не все. У 2019 році ми провели 35 воркшопів, тренінгів та лекцій, взяли участь у понад 50 ефірах на телебаченні та радіо.

Під час політичних дебатів «Зворотній відлік» VoxCheck вперше в Україні перевіряв озвучені учасниками факти у прямому ефірі. У 2019 році ми були учасниками 38 передач, кожна із яких побачили близько мільйона глядачів. У 2020 році ми продовжуємо перевіряти правдивість учасників «Зворотного відліку». Окрім того, на UA:Суспільне щотижня виходять відео-фактчеки.

За підтримки Internews/USAID ми провели 22 щотижневих радіо програми «Відсоток правди», у яких пояснювали, наприклад, навіщо Україні МВФ та скільки податків платить кожен із нас. Трансляції почули понад мільйон людей.

Більше 40 студентів пройшли стажування VoxCheck, під час якого вони вчилися критично мислити й перевіряти факти. Тепер вони є учасниками Клубу випускників VoxCheck.

Разом із Facebook, Fullfact, а також українськими партнерами ми запустили рекламну кампанію про медіаграмотність та критичне мислення. Охоплення кампанії у Facebook досягло 3,5 млн користувачів.

2019 року ми почали працювати в новому для себе напрямку - розвінчання фейків. Ми обираємо фейки, шахрайські публікації й рекламу та повідомляємо про них представникам Facebook, які їх видаляють. Найбільш успішний приклад - спростування фейкової новини про звільнення українських ув'язнених з російського полону. Ми досліджували, як російська сторона поширювала фейки.

які потім підхоплювали українські посадовці та блогери. Пост-спростування сам став віральним, його побачили понад 170 тисяч людей та перепостили понад 1200.

Фактчекерська діяльність спровокувала інформаційну атаку з боку проросійських політиків, яку ми ретельно задокументували.

Був цього року й не зовсім успішний проект - сайт для висвітлення дій президента - OkPresident. Проаналізувавши помилки, ми плануємо його перезапуск у березні 2020.

Загалом 2019 року VoxUkraine опублікував 257 статей, які лише на нашому сайті прочитали понад 1 млн людей.

Окрім того, ми...

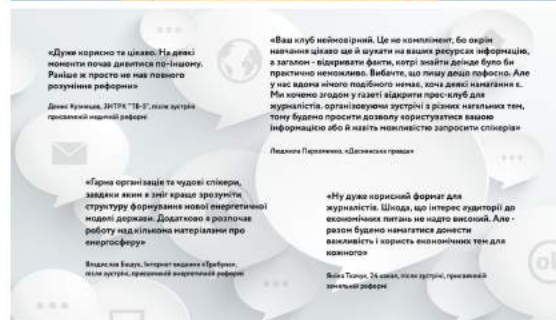
Працювали з журналістами:

Ми мріємо, щоб український медійний простір був насичений якісним економічним контентом аби кожний охочий українець міг зрозуміти, що відбувається в державі. Саме тому ми допомагаємо журналістам писати про економіку та реформи, а також знайомимо їх із реформаторами та експертами.

Юлія Мінцева, Людмила Галічина

2019 року ми створили Клуб редакторів VoxConnector - спільноти редакторів локальних медіа, які розвивають економічну журналістику. Понад 20 редакторів пройшли освітній інтенсив та розібралися з чотирма важливими реформами - медичною, земельною, реформою енергетики, євроінтеграцією та розвитком міжнародної торгівлі. Лекторами були міністри та їхні заступники, провідні експерти та журналісти. Учасники Клубу дуже задоволені курсом.

Наприкінці року ми провели велику конференцію «Трансформація - 2020: від турборежиму до турборозвитку», у якій взяли участь 90 учасників, з яких третина - журналісти локальних та національних ЗМІ. Спікери обговорили здобутки ключових реформ і перспективи розвитку країни 2020 року.

Протягом року ми за допомогою експертів створювали та поширювали колонки про актуальні новини та прогрес реформ. Сьогодні спільнота експертів VoxConnector включає 76 осіб. За 2019 рік вони написали 113 колонок, які ми поширили регіональним ЗМІ. Серед іншого писали про запуск трансплантації, реформу швидких та вакцинацію, ринок органічної продукції в Україні та ринок природного газу, реформування вугільної галузі та методи очищення повітря, житлові умови українців та легалізацію медичного канабісу, дорожній фонд, запровадження РРО для малого бізнесу, зайнятість жінок.

Окрім текстів, ми записували пояснювальні відео. І якщо ви ще не їх дивились - то зараз саме час.

Дуже вдячні Фонду розвитку ЗМІ Посольства Сполучених Штатів Америки та програмі MATRA Посольства Королівства Нідерланди за підтримку проекту.

Навчали та ділилися досвідом:

2019 року поруч із «традиційною» програмою стажування для студентів ми провели програму «Стажери з досвідом»

і запросили у гості студентів Української академії лідерства.

Пробували нові формати

З 2019 року у нас є відео відділ, який робить відео-фактчеки та експлейнери. За рік його маленька, але потужна команда зробила 81 відео, а новостворений YouTube канал набрав понад 4 тисячі підписників.

Ліана Шуліка, Валерія Золотарова

Понад 500 підписників Інстаграму можуть бачити цікаві графіки та «неофіційні» фото команди, а користувачі Телеграм-каналів «4,2% ВВП» та «VoxCheck» отримують цікаві та перевірені новини зі світу економіки та критичного мислення.

Сподіваємось, ви підписані на нас в усіх платформах, а якщо ні - саме час відволіктися від читання звіту й це зробити :)

Підписуйтеся на нашу сторінку у Facebook та Instagram, на канали в Telegram та Youtube.

«Проте не Інтернетом єдиним живе країна» - подумали ми і вийшли на вулицю.

Свої вуличні акції ми розпочали 2 квітня, у Міжнародний день перевірки фактів. Ми побачили, що людям цікаво дізнаватися нове та перевіряти своє вміння відрізнити правду від брехні. А також зрозуміли, що стара добра друкована преса (газета «Довірай-перевірай») має своїх прихильників, тож плануємо її випуск і цього року.

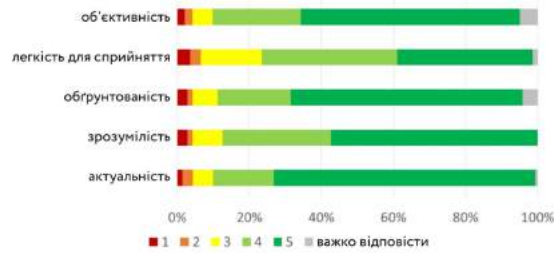
Окрім того ми мали море задоволення від живого спілкування під час Дня Швеції, Atlas Weekend, Захід Фесту та «Хортиці».

А також провели «профілактичний мітинг» для нової Верховної ради.

Традиційно запитали своїх читачів, що вони думають про нас. Вони високо оцінили якість наших статей:

Фінансовий звіт

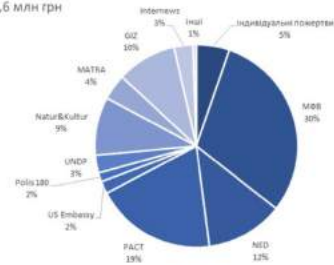

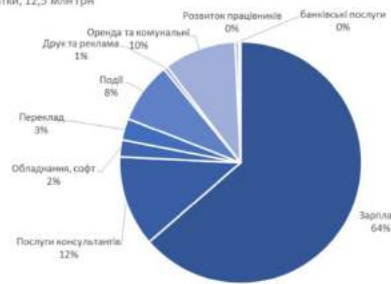
Юлія Кучерява, Катерина Бобильова

Усі ці активності були б неможливими без підтримки донорів та наших читачів.

Доходи, 13,6 млн грн

Видатки, 12,5 млн грн

2020 обіцяє бути дуже цікавим роком для світу, країни і для нас у VoxUkraine. Залишайтеся з нами - ті, хто вірить у необхідність ринкових реформ, професійність, підвищення якості врядування та державних політик. Попереду багато роботи!

VoxUkraine — це незалежна та незанятована аналітична платформа, яку заснувала та очолює команда дослідників та висококваліфікованих економістів і юристів, що працюють в Україні та за кордоном. Метою VoxUkraine є підтримка економічних реформ у країні через просування заснованого на дослідженнях аналізу економічної політики, незалежну оцінку економічних перетворень, здійснення моніторингу та інтеграцію України в глобальну мережу економістів і політичних лідерів.

© VOXUKRAINE

SUPPORT VOX

TO AUTHORS

FELLOWS AND VOLUNTERS

ANNUAL REPORTS

TERMS AND PRIVACY

CONTACT US

FACEBOOK

TWITTER

TELEGRAM

YOUTUBE